

Petra Kryštofová /

Divadlo v 7 a půl

Brno 1995–2009

Divadlo bylo založeno v létě roku 1995 na bázi občanského sdružení a stalo se tak po více než dvaceti letech dalším nově vzniklým profesionálním souborem v Brně. U jeho zrodu stáli kromě režisérů Matěje T. Růžičky a Petra Štindla také překladatel a divadelní manažer Ivory Rodrigues, jenž se ve funkci intendanta divadla staral o management, a dále čerství absolventi herectví JAMU Natálie Drabišáková, Monika Dudková, Klára Sochorová, Jan Bidlas a Patrik Bořecký. Název zvolili zakladatelé podle pravidelných začátků svých večerních představení a často byl zkracován pouze na tvar „7 a půlka“. Divadlo zahájilo provoz premiérou Růžičkovy inscenace textu Arnošta Goldflama *Oči bludných hvězd* (na motivy Olbrachtovy povídky *O smutných očích Hany Karadžičové*), další inscenace divadla byly převedeny ze studia Marta, absolventské scény JAMU.

Prvním zázemím divadla se stalo stagionové Bezbariérové divadlo Barka v Brně – Králově Poli. Zde setrvalo v nájemním vztahu až do léta roku 2001 a vytvořilo na čtyřicet inscenací. Do poloviny roku 1997 udržovalo divadlo svůj stálý umělecký soubor, posléze z finančních důvodů přešlo na systém externího angažování podle aktuálních potřeb. Zpočátku se jako režiséři pravidelně střídali Matěj T. Růžička, Petr Štindl a režisérka a choreografka Zoja Mikotová, později divadlo navázalo spolupráci s dalšími umělci, např. s režiséry Pavlem Šimákem, Lubošem Balákem, Ondřejem Elblem, Arnoštem Goldflamem a Janem Antonínem Pitínským.

Na podzim 1997, kdy vrcholila finanční krize divadla, z části zapříčiněná uvedením příliš nákladné inscenace *Tančírna '96* inspirované filmem Ettore Scolly *Le ball*, odešla část souboru z divadla. V roce 2001 divadlo přesídlilo do centra Brna – v areálu Edison Garden si vybudovalo multikulturní centrum s kavárnou a kinem. Zde působilo jen krátce, kvůli nevyjasněným majetkovým vztahům muselo prostor záhy opustit a zůstalo úplně bez zázemí. Svě insce-

nace uvádělo dál na různých místech po Brně, např. na Malé scéně Mahenova divadla, na sklepní scéně Divadla Husa na provázku, v klubu Dessert apod. Pro premiéry, které tehdy vznikaly, byl charakteristický malý počet účinkujících a maximální flexibilitnost.

V roce 2003 se Divadlo v 7 a půl vystřídalo s HaDivadlem v prostorách Kabinetu múz na Sukově ulici a podobně jako v Edison Garden zde otevřelo kavárnu i kino. Během celého období v Kabinetu múz vzniklo mnoho pohostinských režii, a co je důležité, každá inscenace měla svého dramaturga, což do té doby v Divadle v 7 a půl nebylo pravidlem. V Kabinetu múz se sešly tři dramaturgyně, Vendula Borůvková, Katarína Koišová a Simona Polanská, které ve spolupráci s režiséry vytvářely autorské scénáře a zásadním způsobem se podílely na vzniku inscenací. Za tři roky uvedlo divadlo bezmála dvacet premiér, ovšem v lednu 2007 dostalo z Kabinetu múz výpověď kvůli narůstajícímu dluhu za nájemné.

Od té doby divadlo uskutečnilo několik divadelních projektů na Baťově kanále (*Vyšší princip*, 2007; *Strýček Váňa*, 2008; *Dobrý tramp Bernášek*, 2009; *Mašini cestou samurajů*, 2010), kdy hrálo na lodi i ve vodě divákům přihlížejícím ze břehu. V současné době se Matěj T. Růžička snaží zkulturnit další zajímavý brněnský prostor, jednu z nevyužívaných továrních hal Zbrojovky Brno, ale Divadlo v 7 a půl v původní formě již obnoveno nebylo.

Dramaturgie divadla se od začátku profilovala směrem k autorské tvorbě. Klasických dramatických textů inscenovaných Divadlem v 7 a půl bylo velmi málo, program naplňovaly zejména původní dramatizace nebo adaptace literárních a filmových děl, např. *Na Větrné hůrce* podle Emily Brontëové (1995), *Milenec lady Chatterleyové* podle románu D. H. Lawrence (1996), Nabokovova *Lolita* (1999), Němcové *Divá Bára* (1999), Goetheho *Utrpení mladého Werthera* (2000), dramatizace Kerouacova románu *Na cestě* (2000), tři pohádky z Hrubínova *Špaličku* (2001), *Jeden den Ivana Děnisoviče* podle Alexandra Solženicyna (2003), *Stepní vlk* Hermanna Hesse (2004), *Stalker Walker* podle románu bratří Strugackých *Piknik u cesty* s přihlédnutím k filmu Andreje Tarkovského (2004), dramatizace kontroverzní knihy Salmana Rushdieho *Satanské verše* (2005), Márquezových *100 roků samoty a jedna minuta* (2005), *Uprostřed noci v temném domě* na motivy Bergmanova filmu *Sedmá pečeť* (2006) ad. Za celou dobu svého fungování vytvořilo Divadlo v 7 a půl téměř osmdesát inscenací, z toho přes třicet v Růžičkově režii, pro jehož inscenační styl je charakteristická scénická jednoduchost, která minimalizuje náklady a naplno odhaluje herecké kvality (či nedostatky). Inscenace stály především na práci s hercem, světlem a hudbou, postupně také na promyšlené dramaturgii. Spíš než zajímavou vizuální podívanou nabízelo divadlo svým divákům dobře odehraná myšlenkově hodnotná díla.

Dalibor Přecechtěl a Dana Růžičková.
Nora (Divadlo v 7 a půl, 2004).
 Foto z archivu Divadla v 7 a půl.

Programová náplň Divadla v 7 a půl byla postupem času rozšiřována o další kulturní aktivity – o hudební koncerty, vernisáže výstav, filmové projekce, poloimprovizované večery, představení hostujících souborů ad. Ve všech prostorech, kde Divadlo v 7 a půl za dobu své existence působilo, docházelo k tvůrčím setkáním umělců z nejrůznějších oblastí.

Divadlem prošlo množství herců a režisérů, za čtrnáct let své existence divadlo vychovalo několik významných hereckých osobností, které později našly uplatnění v jiných divadlech i ve filmu (např. Natálie Drabišáková, Jan Bidlas, Luboš Veselý, Jiří Vyoralék, Barbora Milotová aj.).

V prvních letech divadlo spolupracovalo s neslyšícími herci z ateliéru Výchovné dramatiky neslyšících vedeného Zojou Mikotovou na JAMU a prvotní program divadla určovalo do značné míry složení souboru ze slyšících i neslyšících herců. Některé inscenace hráli pouze slyšící, jiné pouze neslyšící a některé inscenace prakticky dokládaly možnost spolupráce obou skupin umělců. Takto vznikly integrované inscenační projekty *Tančirna '96* (1996), *Cesta do Ameriky* (1996), *Broučci* (1997), *Anýzové jablíčko* (1998), *Blahoslavení tiší* (1999), *Romeo a Julie... tanec v kruhu* (2000), *Extase* (2000), *Proměna – hommage à Franz Kafka* (2002), *Othello* (2002).

Roku 2000 bylo slavnostně otevřeno „Vlastní Divadlo Neslyšících“ jako sekce Divadla v 7 a půl. Ta se však již o dva roky později rozešla se svou mateřskou scénou a osamostatnila se pod názvem „Divadlo Neslyším“.

Bibliografie:

- BARTOŠOVÁ, Kateřina. 2004. Pitínského Nora aneb Když loutky bydlí v pekle. *Lidové noviny*, roč. 17, 24. 2. 2004, č. 46, s. 18.
- BARTOŠOVÁ, Kateřina. 1999. Povídej, protože neslyším. *Mladá fronta Dnes*, roč. 10, 11. 5. 1999, č. 108, s. 3.
- BLAŽEJOVSKÝ, Jaromír. 1995. Smutné oči bludných hvězd z Podkarpátí. *R* 5, 9. 10. 1995, s. 11.
- BRANDEJSKÁ, Zdenka. 2004. Otevřené krajiny, neklidná těla. *Svět a divadlo*, roč. 15, 2004, č. 3, s. 52–62.
- Brno má 7 a půl. *Práce* 14. 10. 1995, s. 9.
- Cesta do Ameriky v Goldflamově verzi. *Lidové noviny* 27. 11. 1996, s. 10.
- Divadlo má exekuci za popelnice. *Mladá fronta Dnes*, roč. 16, 21. 4. 2005, č. 93, s. C/11.
- Divadlo má problém kvůli dotacím. *Mladá fronta Dnes*, roč. 17, 8. 12. 2006, č. 285, s. C1 a C2.
- Divadlo v 7 a půl nemusí vracet městu dotace. *Mladá fronta Dnes*, roč. 18, 2007, č. 14, 17. 1., s. C1.
- Divadlo v 7 a půl posiluje spolupráci s neslyšícími herci. *Rovnost* 20. 6. 1997.
- DRÁBEK, Pavel. 1999. Divá Bára. *Divadelní noviny*, roč. 8, 1999, č. 17, s. 7.
- DVOŘÁK, Jan, HULEC, Vladimír. 1996. *Příští vlna – Next wave: antologie alternativy, okraje a undergroundu v českém divadle 90. let*. Praha, 1996.
- HAVLÍČKOVÁ, Margita. 1998. Anýzové jablíčko aneb O lásce a utrpení. *Divadelní noviny*, roč. 7, 1998, č. 1, s. 4.
- HOŘÍNEK, Zdeněk. 2004. Nora: Od kulkátka přes ulici až k pohyblivé zastávce. *Divadelní noviny*, roč. 13, 2004, č. 16, s. 7.
- CHRISTOV, Petr. 2004. Osm a půl Divadla v 7 a půl. *Svět a divadlo*, roč. 15, č. 4, s. 168–171.
- KOVÁŘOVÁ, Petra. 2009. *Divadlo v 7 a půl*. Magisterská diplomová práce Kabinet divadelních studií při Seminárii estetiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, Brno, 2009. [Práce obsahuje kompletní bibliografii Divadla v 7 a půl a soupis inscenací do roku 2009.]
- KŘÍŽ, Jiří P. 2004. Nora z Kabinetu múz i z nádraží: Pitínského Ibsen získal Cenu Sazky za Událost sezóny. *Právo*, roč. 14, 14. 10. 2004, č. 240, s. 11.
- MACHALICKÁ, Jana. 1996. Divadlo otevřené různým žánrům. *Lidové noviny*, 23. 5. 1996.
- MLEJNEK, Josef. 2001. Jiné petrkovské postupy. *Divadelní noviny*, roč. 10, 2001, č. 15, s. 7.
- STEHLÍKOVÁ, Eva. 1995. Slyšatec hluchavkám. *Divadelní noviny*, roč. 4, 1995, č. 13, s. 13.
- ŠTĚDRONĚ, Petr. 2004. Pokojíček pro loutku. *Divadelní noviny*, roč. 13, 30. 3. 2004, č. 7, s. 6.
- ŠTĚDRONĚ, Petr. 2004. Vlček spoutaný jevištěm. *Divadelní noviny*, roč. 13, 25. 5. 2004, č. 11, s. 5.